ФИФІ ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ ІЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКІУ

АДЫГЕЙ ЛИТЕРАТУРЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ
ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ
ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА
И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКІ

№190 (21.098) ● 2007 гъэм фокІадэм (сентябрым) и 27, махуэку ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокІ ● И уасэр соми 3-щ ● adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

● ГуфІэгъуэ зэхъыхьэхэр

Адыгейм и Президент ТхьэкІушынэ Аслъэнджэрийрэ КЪБР-м и Президент Къанокъуэ Арсенрэ гуфІэгъуэгъэпІэным. *Сурэтыр* **МАМИЙ Руслан** *триэщ.*

Къэбэрдей-Балъкъэрым Адыгейм «Іуащхьэмахуэрэ» «Газелрэ» тыгъэ хуищІащ

Республикэм и Президент Къанокъуэ Арсен и пашъхьэ КЪБР-м и делегацэр Адыгейм щыІащ, ар Урысейм зэрыкьыхьэрэ илъэс 450-рэ зэрырикъуам теухуа гуфІэгъуэхэм хэтын щхьэкІэ. Республикэм и Іэтащхьэм нэмыщІ делегацэм хэтащ КЪБР-м и Президентым и Администрацэм и Унафэщ Къэжэр Альберт. Правительствэм и Унафэщым и къуэдзэ Дыщэкі Мадинэ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и творческэ гупхэм я ліыкІуэхэр, «Кабардинка» къэфакІуэ ансамбль цІэрыІуэрэ ящыІэуу.

МАХУЭШХУЭМ ехьэлІа гуфІэгъуэ зэхьыхэр къыщыз-Іуахащ Мейкъуапэ къаІэм и филармонием и унэм. КЪБР-м и ліыкІуэхэм нэмыщІ, Адыгейм и цІыхухэм ехъуэхъуну ары кІуащ Урысей Федерацэм щыІалъэхэм зегъэужьынымкІэ и министр Козак Дмитрий, гъунэгъу субъектхэм я Іэтащхьэхэр: Краснодар крайм и губернатор Ткачев Александр, Къэрэшей-Шэрджэс Республикэм и Президент Батдыев Мустафа. Абыхэм дэтхэнэми гуфІэгъуэр щекІуэкІ республикэм тыгъэ хуащІащ. Ди республикэм къыбгъэдэкІыу «Газель» автобус цІыкІур ЛъысащІ Адыгей школ-интернатхэм ящыщ зым. Автомобиль ІункІыбзэм нэмыщІ Къанокъуэ Арсен Адыгейм и Президент ТхьэкІушынэ Аслъэнджэрий иритащ Іуащхьэмахуэ тращІыкІа суратыр.

КЪБР-м и Президентым тыгъэхэм мыпхуэдэ псалъэхэр дыщІигъуащ: «Сэ гуэзгъэгъэ ин къызет уэрэ Адыгейм и цІыху псоми къуэщи сэлам зэрыбэхсым икІи Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и цІыхухэм я цІэкІэ, си щхьэкІэ къызбгъэдэкІыу мыхьэнэщхуэ зиІэ ІуэхугъэумкІэ - Адыгейр езым ІфІэфІу Урысей къэралым зэрыхьэхэр илъэс 450-рэ зэрырикъуамкІэ - сынывэхъуэхуэну, фыуэ тльагъу Адыгейр дяпэкІи гъэгъэныр, дэтхэнэ унэми, дэтхэнэ унагъуэми насыпрэ зэІуэпэщыгъэрэ илъыну дызэригуапэр вжеСэну Іэмал зэрызГъуэтам.

Сыбдэщ Іынкъым: дэ фи деж дыкъэкІуащ ди гуапэу. Фэ нобэ фыкъызэщІэзыІэтэ гурыщІэхэм хуэдэхэр дэри зыхэтщІащ икІи къыдгуроІуэ. Фи гуфІэгъуэм хуэдэ дыдэм теухуа Іуэхугъуэхэр иджы-благъэ ди дежи, Къэбэрдей-Балъкъэрым, щекІуэкІащ. Мы махуэхэм дэ аргуэру хьэкъыу тпхыкІащ ди республикэм и цІыхухэмрэ Адыгейм и цІыхухэмрэ, Кавказ Ищхьэрэ щыІналъэм щыпсэуэхэм тхыдэм къыщакІуа Гъэгъуанэр зыІуэ зэрыщытыр.

Ныбжьыщхьэ зиІэ а щыІналъэм щыпсэу псэлъэкъэм я гъэсэныгъэ ин хэлъу ящытащ. Ди цІыхухэм гъэунэхуныгъэ тхІилІхэр къащхьэмкІэ щыІэ сэлам зэрыбэхсым икІи Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и цІыхухэм я цІэкІэ, си щхьэкІэ къызбгъэдэкІыу мыхьэнэщхуэ зиІэ ІуэхугъэумкІэ - Адыгейр езым ІфІэфІу Урысей къэралым зэрыхьэхэр илъэс 450-рэ зэрырикъуамкІэ - сынывэхъуэхуэну, фыуэ тльагъу Адыгейр дяпэкІи гъэгъэныр, дэтхэнэ унэми, дэтхэнэ унагъуэми насыпрэ зэІуэпэщыгъэрэ илъыну дызэригуапэр вжеСэну Іэмал зэрызГъуэтам.

Сыбдэщ Іынкъым: дэ фи деж дыкъэкІуащ ди гуапэу. Фэ нобэ фыкъызэщІэзыІэтэ гурыщІэхэм хуэдэхэр дэри зыхэтщІащ икІи къыдгуроІуэ. Фи гуфІэгъуэм хуэдэ дыдэм теухуа Іуэхугъуэхэр иджы-благъэ ди дежи, Къэбэрдей-Балъкъэрым, щекІуэкІащ. Мы махуэхэм дэ аргуэру хьэкъыу тпхыкІащ ди республикэм и цІыхухэмрэ Адыгейм и цІыхухэмрэ, Кавказ Ищхьэрэ щыІналъэм щыпсэуэхэм тхыдэм къыщакІуа Гъэгъуанэр зыІуэ зэрыщытыр.

Ныбжьыщхьэ зиІэ а щыІналъэм щыпсэу псэлъэкъэм я гъэсэныгъэ ин хэлъу ящытащ. Ди цІыхухэм гъэунэхуныгъэ тхІилІхэр къащхьэмкІэ щыІэ сэлам зэрыбэхсым икІи Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и цІыхухэм я цІэкІэ, си щхьэкІэ къызбгъэдэкІыу мыхьэнэщхуэ зиІэ ІуэхугъэумкІэ - Адыгейр езым ІфІэфІу Урысей къэралым зэрыхьэхэр илъэс 450-рэ зэрырикъуамкІэ - сынывэхъуэхуэну, фыуэ тльагъу Адыгейр дяпэкІи гъэгъэныр, дэтхэнэ унэми, дэтхэнэ унагъуэми насыпрэ зэІуэпэщыгъэрэ илъыну дызэригуапэр вжеСэну Іэмал зэрызГъуэтам.

Сыбдэщ Іынкъым: дэ фи деж дыкъэкІуащ ди гуапэу. Фэ нобэ фыкъызэщІэзыІэтэ гурыщІэхэм хуэдэхэр дэри зыхэтщІащ икІи къыдгуроІуэ. Фи гуфІэгъуэм хуэдэ дыдэм теухуа Іуэхугъуэхэр иджы-благъэ ди дежи, Къэбэрдей-Балъкъэрым, щекІуэкІащ. Мы махуэхэм дэ аргуэру хьэкъыу тпхыкІащ ди республикэм и цІыхухэмрэ Адыгейм и цІыхухэмрэ, Кавказ Ищхьэрэ щыІналъэм щыпсэуэхэм тхыдэм къыщакІуа Гъэгъуанэр зыІуэ зэрыщытыр

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

Экономикэ | Политикэ

Махэку

Кавказ Ищхъэрэ | Жылагъуэ Iуэху

● УпщIэхэмрэ жэуапхэмрэ

Дауэ унэцIэр зэрыпхъуэжьынур?

УФ-м и Прокурор нэхъыщхь Чайкэ Юрий зэрыжIамкIэ, журналист Политковскэр зыукIаеу хуагъэфащэу цIыхупщI зубыдащ. Иджы зэхьзох ахэр, зырыз-тIыпщыжу. Ар пэж?

ШУМАКОВЭ Ю., *Чепябинск.*

Яубыдахэм я гугъу щищым, Чайкэ Юрий зы унэцIи къигъэльэгъакым. УФ-м и ФСБ-м и лэжьакIэу Купряжкин А. щыгъуазэ дыз эрилъамкIэ, щIэпхъаджащIэу ялытэхэм яхэтщ Кавказ Ищхъэрэм щыщу цIыхуитхуэр хабзэхьуэзу зыбжанэрэ. Мысхэм халытэу щытащ Москва щыпсэу, УФСБ-м щылажьэ Рягуэовыр. Ар къаутIыпщыкат, ауэ псынщIэ дыдэу ярыбдыкащ, зэрагъэкъуанщэ статьяхэр яхьуэжри. НэгъуэщI цIыхуитI хуит щIыжкащ, ауэ абы и цIхьэусыгъуэр зэкIэ къытхуэщIакым.

ШIэкIэгъуэ мазэм депутатхэм унафэ ящIыну жалIэ щIымахуэм дзэльапIэ махуэщхуэхэм ящыщ гуэрхэр гъатхэм гъэIапхъуэн зэрыхуейм теухауэ. Кьызгурыуэркым: апхуэдэ унафэ щащIкIэ, сыт депутатхэр цIыхубэм щIемычэнджэщыр?

ЗУЕВБ., *Кострома.*

«Трудовая Россия» партым и пашэ Ангилов Виктор жеIэ:

- ЦIыхубэм и Iуэху епльыкIэм зыкIи хуейкъым властыр зыIэщIэльэгъ. Референдум ещгъэжьэкIыну хуитынкIыгъэ дыз эриIэр УФ-м и Конституцэм Iупщ дыдэу иратхащ. Ауэ сыт тIыдагър? УнафэщIэр а референдумым зэрыхуэмыныкIуэгъуэ, цIыхубэм нэхъ фIэкъабылыр кьыжикIэнкIэ зэрыщIынэр.

Китайм сабий хьэпшIпхэр кьыщыщIэзыгъэкI фирмэм и унафэщIым, кьупщхь гуащэхэм щхьухь хэлъу кьыхэзгъэуIуэгъу, укIытэри, щхьэпшIь зищIыжащ. Сыт би къэралым и кьулыкъхьэкъэхэм, ныкъуанигъэ нихэр зи лэжьыгъэм хэлъхэр, зыщIамыукIыжыр? УкIытэ яхэмылу ара?

ТУРИНОВ А., *Гомель.*

УпщIэм жэуап кьрет режиссер Кончаловский Егор:

- Ипщэ, КъуэкIыпIэ Азием щыпсэухэр гъащIэм зэрепльыр зыкъомкIэ кьыщхьэщокI ди хабзэ-бзыпхьэхэм. Псальэм папщIэ, китай е япон офицерхэм я сэлэтхэр зауэ IэнатIэм кьыIуйуэсыкIамэ, зыщымыскъыжу я щхьэхэр «зыбгауэжьк», кьуанщатэхэр езыхэм зытралъхьэжри, зыщауйкIыжи ку зэрэ кьэсыну.

Ди деж Iуэхур зэрыщыщытыр нэгъуэщIущ. Куэдыр щопсэу доллар мелуан Iэджи зи уасэ унэшхуэхэм, автомашинэ лъапIейхэмкIэ кьакIуХ, щIэукIытэн щхьэусыгъуэ щIэIэххэу ямыщIэу. ГурыIуэгъуэщ абыхэм я мылыир хьэлэлу кьыгъэрамылэжьар. Ауэ цIыхухэм зыри жIэрэкIым. ИлъэсIэджэ хьуауэ ди кьэралым и цIыхухэр «егъашхэ» щхьухь куэд зыхэль ерыскъыкъэмкIэ, фадэ эммылIэужьыгъуэхэмкIэ. Ауэ абы зыри иригъкIытэркъым. Арыншауи хьуну кьыщIэкIынукъым. Сыт щхьэкIэ? Дерт зиIэ хьэпшIп е ерыскъыпхъэ зыгъэхьэзыр гупхэм я унафэщIхэм зауэкIыжу щIадзатэрэ, ди кьэралым и экономикэр, зэрыгурыIуэгъуэщи, е хуэхьипэнут.

Ди деж Iуэхур зэрыщыщытыр нэгъуэщIущ. Куэдыр щопсэу доллар мелуан Iэджи зи уасэ унэшхуэхэм, автомашинэ лъапIейхэмкIэ кьакIуХ, щIэукIытэн щхьэусыгъуэ щIIэIэххэу ямыщIэу. ГурыIуэгъуэщ абыхэм я мылыир хьэлэлу кьыщIэмылэжьар. Ауэ цIыхухэм зыри жIэрэкIым. ИлъэсIэджэ хьуауэ ди кьэралым и цIыхухэр «егъашхэ» щхьухь куэд зыхэль ерыскъыкъэмкIэ, фадэ эммылIэужьыгъуэхэмкIэ. Ауэ абы зыри иригъкIытэркъым. Арыншауи хьуну кьыщIэкIынукъым. Сыт щхьэкIэ? Дерт зиIэ хьэпшIп е ерыскъыпхъэ зыгъэхьэзыр гупхэм я унафэщIхэм зауэкIыжу щIадзатэрэ, ди кьэралым и экономикэр, зэрыгурыIуэгъуэщи, е хуэхьипэнут.

Ди унэр дыгъуэгъуакIуэхэм яхьунщIати, си адэ лIам кьыхсучгъэна уэсэртрэ хьэпшIпхэм дагъэкIуауэ. Согуэзаве щIэпхьаджащIэхэм а дэфтэрри езых эм я щIэкIэ зэрахьуэкIыну мылыкъушэ ящIоу сыкъагъэнэжкIэ. Сыт сщIэнур?

Ириндэ Петровнэ.

Умыгъэавэ. Дыгъу зэгъуакIуэхэр яхьунщIати, си адэ лIам кьыхсучгъэна уэсэртрэ хьэпшIпхэм дагъэкIуауэ. Согуэзаве щIэпхьаджащIэхэм а дэфтэрри езых эм я щIэкIэ зэрахьуэкIыну мылыкъушэ ящIоу сыкъагъэнэжкIэ. Сыт сщIэнур?